

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣ

ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗ ΤΡΙΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ.

Η ΕΙΣ Χριστόν πίστις ἐδικαίωσεν ἡμᾶς, ὁ θεὸς κατηλλάγη καὶ εἰρήνευσε μεθ' ἡμῶν, τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ ἐν τῷ σταυρῷ ἐκχυθέν, ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς κολάσεως, ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατέστησεν ἡμᾶς ἀντὶ ἐχθρῶν φίλους τοῦ θεοῦ, ἢ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις αὐτοῦ ἐτύπωσε εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν ἐλπίδα αἰωνίου σωτηρίας ἀκαταίσχυτον, τουτέστι, βεβαίαν καὶ ἀναμφίβολον.

Ταῦτα διὰ τῆς σήμερον ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς αὐτοῦ ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ θεορῶν ἀπόστολος Παῦλος· ἐπειδὴ δὲ ταῦτά εἰσιν ἀληθινὰ, τίς ἢ χρεία τῶν καλῶν ἔργων, ὑπὲρ ὧν τόσοι ἀγῶνες, καὶ κόποι, καὶ τλαιπωρίαὶ ὑποφέρονται; Ἡ εἰς Χριστόν πίστις σώζει· λοιπὸν τὰ καλὰ ἔργα εἰσὶ περιττά· ἀρὰ γε ἀληθῆς ἐστὶ τοῦτο τὸ συμπέρασμα; ὅστις ἐκ τῶν μερικῶν πραγμάτων ποιεῖ συμπέρασματα γενικά, ἐκεῖνος σφάλει.

καὶ παραλογεῖ προφανέστατα· τῆς πίσεως τὸ θεμέλιον οὐκ ἔστιν εἷς, οὐδὲ δύο, ἀλλὰ πάντες ὁμοῦ οἱ λόγοι τῶν ἁγίων γραφῶν. Πάντα τῶν θείων γραφῶν τὰ λόγια εἰσιν ὡς τινα μέλη, ἐξ ὧν συγκροτεῖται καὶ γίνεται ἐν σῶμα ὁλόκληρον· αὐτὸ δὲ τὸ ὅλον σῶμά ἐστι τὸ θεμέλιον τῆς πίστεως· ὅσον οὖν σφάλλει, ὅστις βλέπων τὸν δάκτυλον, ἢ τὴν χεῖρα, ἢ τὸν πόδα, ἢ ἄλλο τι μέλος τοῦ σώματος, συμπεραίνει ἐκ τούτου τὴν συμμετρίαν, ἢ τὸ κάλλος, ἢ τὴν δύναμιν ὅλου τοῦ σώματος· οὕτω σφάλλει καὶ παραλογεῖ, ὅστις ἀναγινώσκων ἐν μόνον μέρος τῆς γραφῆς, ἐκ τούτου συμπεραίνει τὰ δόγματα, ἢ τοὺς νόμους, ἢ τὸν σκοπὸν ὅλης τῆς θείας γραφῆς.

Ἐξέτασον, ἄνθρωπε, καὶ τὰ ἄλλα τῶν θεοσδότην γραφῶν λόγια, ἵνα πληροφορηθῆς, ὅτι τόσον ἀναγκαῖά εἰσι τὰ καλὰ ἔργα, ὥστε χωρὶς αὐτῶν οὐδὲν ὠφελεῖ ἢ εἰς Χριστὸν πίστις. Ἐὰν ἐρευνήσης τὰς γραφάς, ἀκούεις αὐτὸν μὲν τὸν Παῦλον, τὸν τὰ προειρημένα διδάξαντα, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα
 » Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις ἐν σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρα ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ· ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. » Τὸν δὲ Ἰάκωβον διδάσκοντα· « Τὶ τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, » ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχη, μὴ δύναται ἢ πίστις σῶσαι αὐτόν; » Βλέπεις δὲ ἐν ταῖς παραβολαῖς τοῦ εὐαγγελίου τοὺς μὲν ἔχοντας τοῦ γάμου τὸ ἔνδυμα, ἢ γοῦν τῆς ἀρετῆς τὸν στολισμόν,

καθημένους ἐν τῇ ἐπουρανίῳ τραπέζῃ καὶ τρυφῶντας μετὰ τοῦ βασιλέως· τὸν δὲ μὴ ἔχοντα τοῦ γάμου τὸ ἔνδυμα, τουτέστι τὸν γυμνὸν τῶν καλῶν ἔργων, δεδεμένον χεῖρας καὶ πόδας, καὶ ἐκβεβλημένον « Εἰς τὸ σκοτός τὸ ἐξώτερον, ὅπου ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. » Βλέπεις πέντε μὲν φρονίμους παρθένους, αἰτινες, ἐπειδὴ ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγεῖοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν, εἰσῆλθον εἰς τοὺς γάμους· πέντε δὲ μωρὰς, αἰτινες, ἐπειδὴ οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον, οὐ μόνον εὔρον κεκλεισμένην τοῦ γάμου τὴν θύραν, ἀλλὰ καὶ ἤκουσαν τὸν νυμφίον λέγοντα, ὅτι οὐδόλως γνωρίζει αὐτάς. Βλέπεις τὸν μὲν λαβόντα τὰ πέντε τάλαντα, καὶ πολυπλασιάσαντα αὐτά, ὁμοίως καὶ τὸν λαβόντα τὰ δύο, ἐπαινεθέντας καὶ εἰσελθόντας εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου· τὸν δὲ λαβόντα τὸ ἓν, καὶ μὴ πολυπλασιάσαντα, ἀλλὰ κατακρύψαντα, κατακριθέντα, καὶ ἐκβληθέντα « Εἰς τὸ σκοτός τὸ ἐξώτερον, ὅπου ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. » Βλέπεις τὸν μὲν ὑπομονητικὸν Λάζαρον « Εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ. » τὸν δὲ ἄσπλαγχνον πλούσιον, ἐν τῷ ἀδῆ καὶ ἐν τῇ φλογὶ τῆς βασάνου. Ἀκούεις τέλος πάντων καὶ αὐτὴν τὴν φωνὴν τοῦ δημιουργοῦ τῆς κτίσεως, καὶ τοῦ κριτοῦ ζώντων τε καὶ νεκρῶν, κηρύττουσαν οὐχὶ παραβολικῶς, ἀλλ' ἐκπεφασμένως, καὶ λέγουσαν· « Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ

Ρωμ. 2.
5. 6.

Ἰακ. 2. 14.

Ματθ. 22.
13.

Λευκ. 30.

Λευκ. 16.
22.

Ματθ. 16.
27.

» τότε ἀποδώσει ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα
» αὐτοῦ. »

Ποῖος οὖν ὀρθὸς λόγος πείθει, ὅτι τὰ
καλὰ ἔργα εἰσὶ περιττὰ πρὸς τὴν ἀπό-
λαυσιν τῆς σωτηρίας; μᾶλλον δὲ τις ὀρθὸς
λόγος οὐ πληροφορεῖ, ὅτι ἡ ἀρετὴ ἐστὶν ἀ-
ναγκαία πρὸς τὴν σωτηρίαν; ἐὰν καὶ χω-
ρὶς τῶν ἀγαθῶν ἔργων σωζώμεθα, ποῦ
ἴσταται ἡ δικαιοσύνη τοῦ θεοῦ; ἐὰν ὁ θεὸς
σώζη ἐπίσης τὸν σὺφρονα καὶ τὸν πόρνον,
τὸν ἐλεήμονα καὶ τὸν ἄσπλαγχνον, τὸν
ταπεινὸν καὶ τὸν ὑπερήφανον, τὸν νησευ-
τὴν καὶ τὸν κοιλιόδουλον· ἐὰν ὁ θεὸς σώζη
ἐπίσης καὶ τὸν ἐστολισμένον τῆς ἀρετῆς
τὸ ἔνδυμα, καὶ τὸν γυμνὸν πάσης ἀγαθο-
ἐργίας, πῶς ἐστὶ δίκαιος; Πῶς « Δικαιοσύ-
» νας ἠγάπησεν, εὐθύτητας εἶδε τὸ πρόσω-
» πον αὐτοῦ; Πῶς ἠγάπησε δικαιοσύνην,
» καὶ ἐμίσησεν ἀνομίαν » Ἐὰν τὰ καλὰ
ἔργα οὐδὲν συνεισφέρωσι πρὸς τὴν τῶν
ἀνθρώπων σωτηρίαν, μάταιοί εἰσι οἱ μετα-
τοσαύτης ἀκριβολογίας δοθέντες νόμοι ἐν
τῷ Σινᾷ ὄρει, μάταιοι αἱ δέκα ἐντολαί,
περιττὰ τὰ ἠθολογικὰ τῶν προφητῶν κη-
ρύγματα, περιττὰ τὰ τοῦ εὐαγγελίου ἠθι-
κὰ νομοθετήματα, μάταιοι καὶ αὐτοὶ οἱ
τρομεροὶ φοβερισμοί, ὅσους κατὰ τῶν ἀ-
μαρτανόντων ἐξεβόησεν αὐτὸς ὁ τοῦ θεοῦ
μονογενῆς υἱός, ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς. Βλέ-
πετε εἰς πόσα ἄτοπα, μᾶλλον δὲ βλάσφημα
νοήματα καταντᾷ ὅστις πιστεύει, ὅτι ἡ
πίστις μόνη σώζει, τὰ δὲ καλὰ ἔργα εἰσὶ
περιττὰ;

Τὰ καλὰ ἔργα εἰσὶν ἡ ἀπόδειξις τῆς
(ΠΡΑΞ. ΑΠΟΣΤ. ΤΟΜ. Α.).

πίστεως. « Ἐὰν πιστεύης, δεῖξόν μοι τὴν ^{ἰακ. 2. 19.}
» πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου, καὶ γὰρ
» δεῖξω σοὶ ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν
» μου. » Ἡ πίστις ἢ γυμνὴ τῶν καλῶν ἔρ-
γων ἐστὶ πίστις δαιμονικὴ καὶ ἀνωφελής.
» Διότι καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι καὶ φρίτ- ^{αὐτ. 19.}
» τουσιν, » φανερόν ὅμως ἐστίν, ὅτι οὐδὲν
ὠφελοῦνται. Ταῦτα διδάσκει ἡμᾶς ὁ ἀδελ-
φὸς Ἰάκωβος, ὅστις ἀποδείξας πρῶτον
ὅτι καὶ ὁ Ἄβραάμ « Ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ^{αὐτ. 21.}
» ἀνεγένεας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ^{22.}
» θυσιαστήριον, » καὶ ὅτι ἐκ τῶν ἔργων
καὶ αὐτὴ ἡ πίστις αὐτοῦ ἔλαβε τὴν τελειό-
τητα· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ Ραὰβ ἐκ τῶν ἔρ-
γων ἐδικαιώθη, « Ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγ- ^{αὐτ. 25.}
» γέλους, » ἤγουν τοὺς ἀποσταλέντας κα-
τασκοπούς, ἐπιφέρει δύο συμπεράσματα,
πρῶτον· « Ὁρᾶτε τοίνυν, λέγει, ὅτι ἐξ ἔρ- ^{αὐτ. 24.}
» γων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ
» πίστεως μόνον; » Δεύτερον δὲ, λέγων· ὅτι
ἡ πίστις χωρὶς τῆς ἀρετῆς ἐστὶ νεκρά, κα-
θὼς νεκρόν ἐστὶ τὸ σῶμα χωρὶς τῆς ψυχῆς.
» Ὡσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος ^{αὐτ. 20.}
» νεκρόν ἐστίν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς
» τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν. » Πρὸς τοῦτοις
ἀκούομεν, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ σωτὴρ τοῦ κό-
σμου, ὁ μέλλων πάλιν ἔρχεσθαι κρῖναι
ζῶντας καὶ νεκρούς, οὐκ εἶπε· Καὶ ἐκπορεύ-
σονται οἱ πιστεύσαντες εἰς ἀνάστασιν ζω-
ῆς, οἱ δὲ ἀπιστήσαντες εἰς ἀνάστασιν κρι-
σεως, ἀλλ' ἐδίδαξε, λέγων· « Καὶ ἐκπορεύ- ^{ἰακ. 15.}
» σονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀ- ^{25.}
» νάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαν-
» τες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. » Πολλὴν

δὲ καὶ μεγάλην ἔμφρασιν ἔχουσι ταῦτα τὰ λόγια, ἐπειδὴ ταῦτα ἐξεφώνησεν ὁ Κύριος περὶ τῶν κρινομένων πιστῶν, οὐχὶ δὲ περὶ τῶν ἀπίστων, οἵτινες οὐκ ἀνίστανται εἰς κρίσιν, ἀλλ' εἰς κατάκρισιν, καθότι « Ὁ »
 » μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπί-
 » στευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ
 » τοῦ θεοῦ. » Μετὰ ταῦτα τίς δύναται ἀμφιβάλλειν, ὅτι ἡ πίστις μόνη οὐ σώζει τὸν ἄνθρωπον;

Ἀλλὰ ποίαν, λέγεις, ἀξιοῦντα ἔχουσι τὰ καλὰ ἡμῶν ἔργα, ποῖον εἶδος, ποίαν τιμὴν; αὐτὰ ἐκ μὲν τοῦ μέρους ἡμῶν διὰ τὸ ἀτελὲς αὐτῶν εἰσιν « Ὡς τὸ ῥάκος τῆς » ἀποκαθημένης, » ὡς εἶπεν ὁ προφήτης Ἡσαΐας· ὡς δὲ ἐκ μέρους τοῦ θεοῦ εἰσιν ὡς τὸ οὐδέν. Διότι ποίαν χρεῖαν ἔχει ὁ θεὸς τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν; Οὐδεμίαν· « Ὅτι τῶν » ἀγαθῶν μου οὐ χρεῖαν ἔχεις, » ἔφαθ' ὁ ἱεροφάτης· ἡ ποίαν σύγκρισιν ἔχει ἡ μισθαποδοσία τοῦ θεοῦ πρὸς τὰ κατορθώματα ἡμῶν; ἐκείνη ἐστὶ βασιλεία αἰώνιος, ὁ δὲ κόπος τῶν κατορθωμάτων πρόσκαιρος. Διὰ τοῦτο ἔλεγεν ὁ Παῦλος· « Λογίζομαι » γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν » καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀπο- » καλυφθῆναι » Ἀληθῶς μικρὰ καὶ εὐτελῆ εἰσι τὰ καλὰ ἡμῶν ἔργα ὡς πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ μεγαλειότητα· ἀληθῶς οὐκ εἰσιν ἄξια τῆς αἰωνίου ἀντιμισθίας· πλὴν δι' αὐτῶν ὁ ἄνθρωπος ἀπορρίπτει τὴν παρὰ φύσιν κατάστασιν τῆς ἀμαρτίας, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὴν φυσικὴν τῆς ἀθωότητος αὐτοῦ κατάστασιν, τοιοῦτος γενόμενος, ὅποιον

ἔπλασεν αὐτὸν ὁ θεός. Ὅθεν ἐμφανίζων ἐν ἑαυτῷ τὸ κάλλος καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν ἁγιωσύνην τῆς εἰκότος τοῦ θεοῦ, διεγείρει τοὺς ἀνθρώπους πρὸς θαυμασμόν τῆς θείας αὐτοῦ παντοδυναμίας τε καὶ σοφίας, ὡς ψάλλει ὁ ἅγιος προφήτης, λέγων· « Ἐθαυμασώθη ἡ γυνῶσίς σου ἐξ ἐμοῦ. »
 καὶ πρὸς δοξολογίαν καὶ αἴνεσιν τῆς παντοκρατορικῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος, ὡς αὐτὸς ἀπεφάσισεν, εἰπὼν· « Ὅπως ἴδωσι μὲν τὰ
 » καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα
 » ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. » Ἀληθῶς τὰ καλὰ ἔργα ἡμῶν οὐκ εἰσιν ἀνάλογα πρὸς τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς θείας δόξης· πλὴν ἐπειδὴ δι' αὐτῶν δεικνύει ὁ ἄνθρωπος τὴν πρὸς τὸν θεὸν ὑπακοήν, τὴν ἀγάπην, τὴν εὐλάβειαν, τὴν λατρείαν, ἐπειδὴ δι' αὐτῶν θυσιάζει εἰς τὸν θεὸν πάσας τὰς δυνάμεις, ὅσας παρ' αὐτοῦ ἔλαβε πρὸς τὸ ἀγαθοποιεῖν· διὰ τοῦτο ὁ θεός, μὴ παρατηρῶν τὸ ἀτελὲς τῶν ἔργων, ἀλλ' ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν προθυμίαν τῆς ψυχῆς, ἀνταμείβει τῷ ἀπίρῳ αὐτοῦ ἔλαει τοὺς προσφέροντας αὐτῷ τὴν ἀγίαν καὶ εὐάρεστον αὐτῷ θυσίαν τῶν θείων ἀρετῶν, δι' ἀνταποδόσεων αἰώνιων.

Ἄκουσον δὲ καὶ ἄλλον λόγον ἀποδεικτικὸν τῆς ἀναλογίας, τῆς μεταξὺ τῶν καλῶν ἡμῶν ἔργων καὶ τῆς μελλούσης ἀνταποδόσεως. Ἡ μέλλουσα ἀνταπόδοσις ἐστὶν ἡ μετὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ αἰώνιος ἐνωσις. Οὕτω διδάσκει ἡμᾶς ὁ θεόπνευστος Παῦλος· « Ἄρ-
 » παγησόμεθα, λέγεις, ἐν νεφέλαις, εἰς ἀπάν-
 » τησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτω
 » πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα. » Μετ' αὐ-

Ἡ κλ. 1. 5.
 Ἰωάν. 3.
 18.

Ἡ κ. 64
 6.

Ἡ κλ. 15.
 2.

Ῥωμ. 8
 13.

Ἡ κλ. 135.
 6.

Ματθ. 5.
 16.

1. Θεία.
 17.

τοῦ δὲ ἐνούμενοι, συνδοξαζόμεθα καὶ συμβασιλεύομεν αὐτῷ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Αὐτός ἐστιν ἡ αὐτοκαθαρότης καὶ ἡ ἐντως ἀγιωσύνη· καθαροὶ δὲ καὶ ἅγιοι εἰσι καὶ οἱ τῶν ἀρετῶν ἐργάται, ὅσον δυνατόν ἐστιν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τὴν ὑπ' αὐτοῦ δημιουργηθεῖσαν. Ἀληθῶς αὐτὸς μὲν καθαρὸς ἐστι καὶ ἅγιος κατὰ φύσιν· αὐτοὶ δὲ καθαροὶ καὶ ἅγιοι κατὰ χάριν. Ἀληθῶς ἡ μὲν καθαρότης αὐτοῦ καὶ ἡ ἀγιωσύνη ἄμετρος καὶ ἄπειρος· ἡ δὲ τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων μετρία, καὶ πεπερασμένη, πλὴν καθαρότης ἐστὶ καὶ ἀγιωσύνη. Ἴδου οὖν ἡ ἀναλογία, ἴδου ὁ σύνδεσμος, ὁ συνδέων καὶ συνάπτων αἰωνίως τὸν καθαρῶτατον καὶ ὑπεράγιον θεόν· μετὰ τῶν καθαρῶν καὶ ἁγίων ἀνθρώπων.

Ἐὰν δὲ ἡ πίστις μόνη οὐκ ἔχη δύναμιν ἀρκετήν, ἵνα σώσῃ ἡμᾶς, ἀλλὰ χρεῖαν ἔχη τῆς συμβοηθείας τῶν καλῶν ἔργων, τί σημαίνουσι, λέγεις, ἡ ἐκ τῆς πίστεως δικαιοσύνη καὶ ἡ εἰρήνη μετὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐλευθερία ἀπὸ τῆς ὀργῆς, καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσα σήμερον ἠκούσαμεν ὑπὸ τοῦ θεηγόρου Παύλου διδασκόμενα; Αὐτὰ σημαίνουσιν, ὅτι τὸ πάθος καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰρήνευσε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἠλευθέρωσεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς ὀργῆς καὶ τιμωρίας τῆς ἠτοίμασμένης αὐτῷ διὰ τὴν προπατορικὴν παράβασιν, καὶ ἐποίησεν ἀθώους πάντας τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας· ταύτην δὲ τὴν κοινὴν εἰρήνην μετὰ τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τῆς ὀργῆς,

καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν υἰοθεσίαν λαμβάνει πᾶς ἄνθρωπος διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, συνθαπτόμενος τῷ Χριστῷ καὶ συνεγειρόμενος. « Πάντες γάρ, λέγει ὁ Κολ. 2. 12. » Παῦλος, υἱοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως » ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. « Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν Γαλ. 3. 26. 27. » ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. » Ἐὰν οὖν φυλάξωμεν καθαρὸν τῆς υἰοθεσίας τὸ χάρισμα, στολίζοντες τὴν ψυχὴν ἡμῶν διὰ τῆς ἀγιότητος τῶν ἀρετῶν, ἔχομεν καὶ τὴν εἰρήνην μετὰ τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τῆς ὀργῆς, καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν κληρονομίαν τῆς θείας βασιλείας, ὡς τέκνα θεοῦ, « Καὶ κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συγκαλη- Ρωμ. 8. 17. » ρονόμοι δὲ Χριστοῦ. » Ἐὰν δὲ μετὰ τὰ τόσα χαρίσματα πράττοντες τὴν ἀμαρτίαν, περιφρονήσωμεν τὸ μέγα ἔλεος τοῦ θεοῦ, οὐαὶ ἡμῖν. « Ἀθετήσας τίς, ὁ Παῦ- Ἑβρ. 10. 28. 29. » λος λαλεῖ, νόμον Μωϋσέως, χωρὶς οἰκτιρῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν, ἀποθνήσκει. Πόσω (δοκεῖτε) χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἠγησάμενος; ἐν ᾧ ἡγιασθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; » Ἀλλὰ τίς ἐστι, λέγεις, ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις μετὰ τὸ βάπτισμα φυλάττει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καθαρὰν καὶ ἀμόλυντον ἀπὸ τοῦ ῥύπου τῆς ἀμαρτίας; « Τίς γάρ 1ῶς 1ῶ 4. 5. » καθαρὸς ἐστὶ ἀπὸ ῥύπου; ἀλλ' οὐδεὶς, » ἐὰν καὶ μία ἡμέρα ὁ βίος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. » Ὡστε ἡ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη καὶ ἡ εἰρήνη, καὶ ἡ ἐλευθερία, καὶ τὸ βάπτισμα, καὶ ἡ υἰοθεσία οὐδένα ὠφελοῦσιν, εἰμὴ

τὰ βρέφη τὰ ἀποθανόντα μετὰ τὸ βάπτισμα, καὶ ἐπομένως μὴ περιφρονήσαντα διὰ τῆς ἁμαρτίας τὸ μέγα τῆς υἰοθεσίας χάρισμα. Μὴ λέγε ταῦτα· διότι ἀμεταμέλητά εἰσι τοῦ θεοῦ τὰ χαρίσματα, ὠφέλιμα δὲ καὶ μετὰ τὴν ἁμαρτίαν, εἰάν μετανοήσωμεν.

Ἐβρ. 4.
15. 14. 16.

« Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον » συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοίότητα, χωρὶς ἁμαρτίας. Ἐχομεν δὲ ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. Διὸ προσερχώμεθα μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν ἐύρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν. » Ἐάν οὖν μετανοήσωμεν, καὶ ἐπιστρέψαντες πρὸς

1. ἰω. 1.
7.

τὸν θεόν, « Ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. » Μὴ οὖν νομίζης ἀνωφελεῖ τοῦ θεοῦ τὰ χαρίσματα, διότι αὐτὰ ὠφελουσι καὶ αὐτοὺς τοὺς ἁμαρτάνοντας. Ἐάν, ὅταν ἤμεν ἀσεβεῖς καὶ ἁμαρτωλοὶ, ὁ Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν, ἵνα ἡμεῖς δικαιωθῶμεν, πολλῶ μᾶλλον νῦν, ὅτε διὰ τῆς ἐκχύσεως τοῦ παναγίου αὐτοῦ αἵματος ἐδικαίωσεν ἡμᾶς, μέλλομεν σωθῆναι δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς διὰ τὴν ἁμαρτίαν ὀργῆς. Ἐάν, ὅταν ἤμεν ἐχθροὶ τοῦ θεοῦ, ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰρηνοποίησεν ἡμᾶς μετὰ τοῦ θεοῦ, πολλῶ μᾶλλον μετὰ τὴν καταλλαγὴν, μετανοήσαντες καὶ ἐπιστρέψαντες πρὸς τὸν θεόν, ἀπολαμβάνομεν

τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ σωτηρίας. « Εἰ γὰρ » ἐχθροὶ ὄντες, κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. » Πρὸ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, πρὸ τοῦ σωτηρίου πάθους, πρὸ τῆς ζωηφόρου ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐκ εἶχον οἱ ἄνθρωποι μεσίτην πρὸς τὸν θεόν, ἵνα παρακαλέσῃ ὑπὲρ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Ἄλλ' ἀφ' οὗ ταῦτα ἐτελειώθησαν, ἔχουσι δρασικώτατον πρὸς τὸν θεόν μεσίτην, τὸν θεάνθρωπον Ἰησοῦν. « Εἷς » γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς. » Διότι αὐτὸς ἀποθανὼν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγερθεὶς, κάθηται ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, καὶ ἀδιαλείπτως ὡς ἄνθρωπος ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεύει. « Χριστὸς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον » δὲ ἐγερθεὶς, ὅς καὶ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. » Ἐπειδὴ δὲ υἱὸς θεοῦ ἐστὶ, δύναται παρέχειν τὴν παντελεῖ σωτηρίαν εἰς πάντας τοὺς δι' αὐτοῦ προσερχομένους πρὸς τὸν θεόν, καθότι διαπαντὸς ζῆ μεσιτεύων ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας. « Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς » τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ ἡμῶν. »

Ρωμ. 5.
10.

1. Τιμ.
2. 5.

Ρωμ. 8.
34.

Ἐβρ. 7.
25.

Μὴ πλανᾶσθε οὖν, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, πειθόμενοι εἰς τὰς κοινολογίας καὶ τὴν ἀπάτην ἐκείνων, οἵτινες εἴτε ἐξ ἀμαθείας, εἴτε ἐξ θελοκακίας μὴ συμβιβάζοντες τὰ νοήματα τῶν θείων γραφῶν, πλανῶνται καὶ πλανῶσι· μὴ θαρρήτε, μηδὲ ἐλπίζετε, ὅτι

διὰ μόνης τῆς πίστεως, χωρὶς τῶν καλῶν
 ἔργων δυνάμεθα σωθῆναι. Διότι « Ἡ πίστις
 » χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστὶ· » τὰ δὲ νε-
 κρὰ ἀνεέργητά εἰσι καὶ ἀνωφελῆ καὶ ἄ-
 πρακτα. Ἄλλο δὲ πρὸς τούτοις θαυμασκό-
 τερρον διδάσκει ἡμᾶς ὁ θεὸς Ἰάκωβος· αὐ-
 τὸς κηρύττει, ὅτι ἡ πίστις συνεργεῖ εἰς τὴν
 κατόρθωσιν τῶν καλῶν ἔργων, καὶ ὅτι τὰ
 καλὰ ἔργα ἀναβιβάζουσι τὴν πίστιν εἰς
 τὴν τελειότητα. « Βλέπετε, λέγει λαλῶν
 » περὶ τοῦ Ἀβραάμ, ὅτι ἡ πίστις συνήρ-
 » γει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων
 » ἡ πίστις ἐτελειώθη. » Ἐὰν οὖν ἡ ἀρετὴ ἀυ-
 ξάνη καὶ θερμαίνη τὴν πίστιν, φανερόν ἐστιν,
 ὅτι ἡ κακία σμικρύνει καὶ ψυχραίνει αὐτήν.
 Τοῦτο δὲ ἀληθές ἐστὶ καὶ ὀρατόν· διότι

πρῶτον ὁ ἄνθρωπος γίνεται πονηρὸς καὶ
 διστραμμένος, ἔπειτα γίνεται ἀσεβὴς καὶ
 ἄθεος· ἐβεβαίωσε δὲ τοῦτο καὶ ὁ προφητά-
 ναξ Δαβὶδ, πρῶτον τάξας τὰ πονηρὰ ἔργα,
 ἔπειτα ὡς ἀκόλουθον αὐτῶν τὴν ἀσέβειαν.
 « Καὶ ἐμίγησαν, εἶπεν, ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ
 » ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ ἐδούλευσαν
 » τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς
 » εἰς σκάνδαλον. » Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ μέγας
 πρεφῆτης Μωϋσῆς, γράψας ἐν τῇ ᾠδῇ
 αὐτοῦ· « Καὶ ἔφαγεν Ἰακώβ καὶ ἐνεπλή-
 » σθη, καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἠγαπημένος· ἐλι-
 » πάνθη, ἐπαχύνθη, ἐπλατύνθη, καὶ ἐγκα-
 » τέλιπε θεὸν τὸν ποιήσαντα αὐτόν, καὶ
 » ἀπέστη ἀπὸ τοῦ θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ. »

Ψαλ. 105.
35. 36.

Διευ. 32.
15.

